

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ ТА НАУКИ УКРАЇНИ
ДУНАЙСЬКИЙ ІНСТИТУТ НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ
«ОДЕСЬКА МОРСЬКА АКАДЕМІЯ»

СИЛАБУС
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ЕКОНОМІКА ПІДПРИЄМСТВА»

Рівень вищої освіти:	перший (бакалаврський)
Галузь знань	07 Управління та адміністрування
Спеціальність	073 Менеджмент
ОПП	Менеджмент в галузі морського та річкового транспорту
Кафедра	управління в транспортній галузі

Силабус навчальної дисципліни «Економіка підприємства» розроблено відповідно до робочої програми освітньої програми «Менеджмент в галузі морського та річкового транспорту».

Силабус схвалено на засіданні кафедри управління в транспортній галузі
Протокол №1 від «09» вересня 2022 року.

1. ВІДОМОСТІ ПРО ВИКЛАДАЧА

Викладач	Гилка Уляна Леонідівна, к.е.н., доцент, доцент кафедри управління в транспортній галузі gylka@dinuoma.com.ua тел. 0661262677
Профайл викладача	https://scholar.google.com.ua/citations?user=LOSVkEoAAAAJ&hl=uk
Сторінка курсу	https://classroom.google.com/u/1/c/NTQ0OTQ5Mzc1NTgy
Консультації	Очні консультації: четверг 13.30 – 14.30 аудиторія 317

2. ЦІЛІ ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Основна мета вивчення курсу - вивчення особливостей і спеціальних характеристик морської транспортної галузі, які відрізняють її від інших галузей транспорту, а також формування у здобувачів освіти системи спеціальних знань про базові поняття господарської діяльності підприємства; вивчення теоретико-методологічних і практичних питань аналізу діяльності підприємства, використання конкретних форм і методів управління, принципів формування та використання виробничого і фінансового потенціалу підприємства; обґрунтування економічної стратегії розвитку підприємства і тактики її впровадження, методів розрахунку важливих показників господарської діяльності з урахуванням чинників зовнішнього та внутрішнього середовища функціонування підприємства; надання базових знань з питань діяльності державних та приватних підприємств різних організаційно-правових форм та форм власності, необхідних майбутнім спеціалістам в галузі морського та річкового транспорту для управління суб'єктами господарювання.

Мова навчання – українська.

Статус дисципліни – відноситься до обов'язкової частини циклу професійної та практичної підготовки фахівця.

Передумовою для вивчення дисципліни «Економіка підприємства» є вивчення такого обов'язкового елементу освітньо-професійної програми «Менеджмент в галузі морського та річкового транспорту», як «Економічна теорія», та є підґрунтям для вивчення таких дисциплін, як «Теорія економічного аналізу», «Економіка морського та річкового транспорту».

Навчальна дисципліна забезпечує набуття перелічених нижче компетентностей та досягнення програмних результатів навчання.

Інтегральна компетентність:

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми, які характеризуються комплексністю і невизначеністю умов, у сфері менеджменту або у процесі навчання, що передбачає застосування теорій та методів соціальних та поведінкових наук.

Загальні компетентності:

ЗК3. Здатність до абстрактного мислення, аналізу, синтезу;

ЗК9. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями;

Фахові компетентності:

ФК1. Здатність визначати та описувати характеристики організації;

ФК2. Здатність аналізувати результати діяльності підприємства, зіставляти їх з факторами впливу зовнішнього та внутрішнього середовища;

ФК8. Здатність планувати діяльність організації та управляти часом;

ФК19. Здатність управляти фінансово-економічним розвитком підприємств морського та річкового транспорту.

Програмні результати навчання:

ПРН 4. Демонструвати навички виявлення проблем та обґрунтування управлінських рішень;

ПРН 5. Описувати зміст функціональних сфер діяльності організації;

ПРН 6. Виявляти навички пошуку, збирання та аналізу інформації, розрахунку показників для обґрунтування управлінських рішень;

ПРН 12. Оцінювати правові, соціальні та економічні наслідки функціонування організації;

ПРН 13. Спілкуватись в усній та письмовій формі державною та іноземною мовами.

Кількість кредитів ЄКТС – 5 кредитів.

Форма підсумкового контролю – екзамен.

Заплановані результати навчання за навчальною дисципліною

Успішне завершення програми навчальної дисципліни «Економіка і фінанси підприємства» передбачає здобуття здобувачем вищої освіти наступних результатів навчання за навчальною дисципліною:

- знати економічні основи функціонування підприємства у системі ринкових відносин, основні напрями та види його діяльності, види підприємств в сфері морського та річкового транспорту, що функціонують в Україні;

- знати принципи й методи організації, планування та аналізу діяльності підприємства, системи ціноутворення, шляхи підвищення ефективності діяльності підприємства у ринкових умовах;

- знати основи аналізу ефективності формування та використання персоналу, активів (основних фондів, оборотних коштів, нематеріальних активів) підприємства, організації його виробничо-комерційної діяльності тощо;

- знати принципи управління діяльністю сучасних підприємств і організацій;

- знати сучасні технології розробки управлінських рішень, їх обґрунтування та впровадження в бізнес-практику;

- знати сучасні теорії та моделі розвитку підприємства, механізм трансформації (реструктуризації) підприємств у процесі розвитку, економічну безпеку підприємства та його антикризову діяльність;

- уміти аналізувати результати діяльності організації, зіставляти їх з факторами впливу зовнішнього та внутрішнього середовища;

- уміти розрізняти організаційно-правові форми підприємств і організацій, робити обґрунтований вибір напрямків діяльності в сфері морського та річкового транспорту;

- уміти аналізувати ефективність використання персоналу, основних фондів, оборотних коштів, інвестиційних ресурсів, організації виробничої діяльності, інноваційних процесів тощо;

- уміти обґрунтовувати загальні тактичні та стратегічні управлінські рішення з різних аспектів господарської діяльності;

- уміти розробляти плани розвитку підприємства та інноваційно-інвестиційні проекти різних напрямків;

- уміти запобігати кризовим проявам, нейтралізувати ризики та загрози у виробничо-комерційній діяльності підприємства;

- уміти визначати напрями та обґрунтовувати загальний механізм здійснення реструктуризації підприємств і організацій;

- уміти проаналізувати фінансово-майновий стан підприємства, ефективність його діяльності та визначити шляхи її підвищення.

3. ПРОГРАМА, СТРУКТУРА (ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН) НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви розділів і тем	Навчальне навантаження (години)		ному курсу Міжна родної мова
	Денна форма навчання (на базі ПЗСО)	Заочна форма навчання	

	Кількість аудиторних годин *	Лекції	Практичні (семінарські)	Лабораторні роботи	Кількість аудиторних годин *	Лекції	Практичні (семінарські)	Лабораторні роботи	
Розділ 1. Економічні засади функціонування підприємства в системі ринкових відносин									
Тема 1. Підприємство як суб'єкт господарювання	6	4	2						
Тема 2. Середовище функціонування підприємства	6	2	4						
Тема 3. Підприємство і ринок	8	4	4						
Разом за розділом 1	20	10	10						X
Розділ 2. Економічні основи діяльності підприємства									
Тема 4. Виробнича структура підприємства, її види і характеристика	4	2	2						
Тема 5. Організація виробничих процесів на підприємстві	6	2	4						
Тема 6. Організація збутової діяльності	6	2	4						
Тема 7. Характеристика управління підприємством	6	2	4						
Тема 8. Життєвий цикл підприємств, їх розвиток та антикризова діяльність	6	2	4						
Тема 9. Планування діяльності підприємства	6	2	4						
Разом за розділом 2	34	12	22						
Розділ 3. Фінансово-економічне забезпечення діяльності підприємства									
Тема 10. Економічна діяльність підприємства: капітал і активи	8	4	4						
Тема 11.	4	2	2						

Інвестиційна та інноваційна діяльність підприємства									
Тема 12. Фінансове забезпечення підприємства	8	4	4						
Разом за розділом 3	20	10	10						X
Всього аудиторних годин	74	32	42						X
Самостійна робота (години)	76								X
з них на виконання індивідуального завдання **									X
Загальний обсяг годин навчальної дисципліни	150								X

4. АНОТАЦІЇ ТЕМ ДИСЦИПЛІНИ

Розділ 1. Економічні засади функціонування підприємства в системі ринкових відносин

Тема 1. Підприємство як суб'єкт господарювання.

Визначено поняття підприємства, його мету, функції, основні ознаки, напрямки та види діяльності. Розглянуто види підприємств, їх характеристику та форми об'єднання підприємств.

Література [3; 5; 6; 8; 10]

Тема 2. Середовище функціонування підприємства.

Розглянуто середовище функціонування підприємства, його структура: внутрішнє середовище, макросередовище та мікросередовище підприємства. Досліджено особливості середовища функціонування підприємств у сфері водного транспорту.

Література [3; 5; 6; 7; 8]

Тема 3. Підприємство і ринок.

Визначено сутність та функції ринку. Розглянуто види ринкових стратегій підприємства та приклади виходу на ринок, утримання на ньому, розширення ринкової частки конкретних підприємств.

Література [3; 6; 7; 8; 10; 15; 16]

Розділ 2. Економічні основи діяльності підприємства

Тема 4. Виробнича структура підприємства, її види і характеристика.

Розглянуто загальну та виробничу структуру підприємства, виробничу інфраструктуру підприємства. Визначено чинники, що впливають на виробничу структуру підприємства та шляхи її вдосконалення.

Література [3; 6; 7; 8; 9; 10; 21]

Тема 5. Організація виробничих процесів на підприємстві.

Розглянуто виробничі процеси на підприємстві, принципи їх організації та класифікація. Досліджено організацію виробничого процесу, організаційні типи виробництва, процесний підхід до управління бізнес-процесами.

Література [3; 6; 7; 8; 10; 21]

Тема 6. Організація збутової діяльності.

Визначено економічне значення реалізації продукції як елементу товарно-цінової і конкурентної політики підприємства. Розглянуто організацію збутової діяльності, управління нею та удосконалення діяльності служби збуту.

Література [3; 6; 7; 8; 10]

Тема 7. Характеристика управління підприємством.

Визначено поняття, завдання і принципи управління підприємством, функції, інструменти та риси сучасного управління, методи управління. Розглянуто організаційні структури управління підприємством та управлінські технології, напрями удосконалення управління підприємством.

Література [3; 5; 7; 8; 10]

Тема 8. Життєвий цикл підприємств, їх розвиток та антикризова діяльність.

Розглянуто життєвий цикл, етапи, графік, варіанти життєвого циклу підприємства, чинники, що визначають життєвий цикл підприємства. Досліджено необхідність антикризового управління, причини банкрутства і санації підприємств. Визначено напрями розвитку підприємства.

Література [3; 6; 7; 8; 11; 14]

Тема 9. Планування діяльності підприємства.

Визначено сутність планування як функції управління, його принципи і методи, систему планів підприємства, їх взаємозв'язок та порядок розробки. Розглянуто стратегічне планування та бізнес-планування на підприємстві, принципи розробки виробничої програми підприємства.

Література [3; 4; 5; 6; 7; 8; 10]

Розділ 3. Фінансово-економічне забезпечення діяльності підприємства

Тема 10. Економічна діяльність підприємства: капітал і активи.

Розглянуто зміст поняття економіка підприємства та завдання економічного управління підприємством. Розглянуто поняття капіталу та матеріальних активи підприємства: основні фонди, оборотні фонди, матеріальні ресурси. Визначено поняття нематеріальних активів, їх роль в діяльності підприємства.

Література [1; 3; 5; 6; 7; 8; 9; 17]

Тема 11. Інвестиційна та інноваційна діяльність підприємства.

Розглянуто інновації як умову ефективної діяльності та розвитку підприємства. Визначено суть, об'єкти, напрямки і тенденції організаційного прогресу. Проаналізовано економічна сутність інвестицій та їх класифікація. Визначено напрями інвестиційної діяльності підприємства. Досліджено варіанти інвестиційних проектів підприємств та організацій.

Література [1; 3; 5; 6; 7; 8; 9; 10]

Тема 12. Фінансове забезпечення діяльності підприємства.

Визначено роль фінансів у діяльності підприємства. Розглянуто фінансові ресурси і завдання управління фінансами, грошові надходження і рух грошових коштів, прибуток як джерело фінансування підприємства, позичкові фінансові кошти. Проаналізовано поняття фінансової структури підприємства, формування фінансової структури підприємства. Досліджено поняття ефективності та продуктивності діяльності підприємства, фінансово-економічні результати діяльності підприємства.

Література [1; 3; 8; 9; 10; 12; 13; 17; 21]

5. ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

№ з/п	Назва теми	План практичних занять
1	Тема 1. Підприємство як суб'єкт господарювання	1. Поняття підприємства, його мета, функції, основні ознаки, напрямки та види діяльності. 2. Види підприємств, їх характеристика. 3. Форми об'єднання підприємств.
2	Тема 2. Середовище функціонування підприємства	1. Середовище функціонування підприємства, його структура. 2. Внутрішнє середовище підприємства. 3. Макросередовище господарювання підприємств. 4. Мікросередовище підприємства.
3	Тема 2. Особливості середовища функціонування підприємств у сфері водного транспорту.	1. Особливості середовища функціонування підприємств у сфері водного транспорту. 2. Аналіз чинників впливу економічного середовища на розвиток вантажних річкових перевезень в Україні.
4	Тема 3. Підприємство і ринок	1. Сутність та функції ринку. 2. Сучасний ринок продукції (послуг) та конкуренція.
5	Тема 3. Ринкові стратегії підприємства	1. Види ринкових стратегій підприємства. 2. Приклади виходу на ринок, утримання на ньому, розширення ринкової частки конкретних підприємств.
6	Тема 4. Виробнича структура підприємства, її види і характеристика	1. Структура підприємства. 2. Виробнича структура підприємства, її види за певними ознаками. 3. Чинники, що впливають на виробничу структуру. 4. Шляхи вдосконалення виробничої структури підприємства. 5. Виробнича інфраструктура підприємства.
7	Тема 5. Виробничі процеси та їх класифікація	1. Виробничі процеси та принципи їх організації. 2. Класифікація виробничих процесів.
8	Тема 5. Організація виробничих процесів на підприємстві	1. Організація виробничого процесу, організаційні типи виробництва. 2. Процесний підхід до управління. 3. Загальна характеристика і класифікація бізнес-процесів.
9	Тема 6. Реалізація продукції як елемент товарно-цінової і конкурентної політики	1. Економічне значення реалізації продукції. 2. Реалізація продукції як елемент товарно-цінової і конкурентної політики.
10	Тема 6. Організація збутової діяльності	1. Організація збутової діяльності. 2. Управління збутовою діяльністю. 3. Удосконалення діяльності служби збуту.
11	Тема 7. Характеристика управління підприємством	1. Поняття, завдання і принципи управління підприємством. 2. Функції, інструменти та риси сучасного управління. 3. Методи управління.
12	Тема 7. Організаційні структури і технології управління	1. Організаційні структури управління підприємством. 2. Управлінські технології. 3. Напрями удосконалення управління підприємством.
13	Тема 8. Життєвий цикл	1. З чого розпочинається підприємство.

	підприємств та чинники, що його визначають	2. Життєвий цикл, етапи, графік, варіанти життєвого циклу підприємства. Особливості функціонування малих підприємств. 3. Чинники, що визначають життєвий цикл підприємства.
14	Тема 8. Антикризова діяльність та розвиток підприємств	1. Антикризове управління. 2. Банкрутство і санація підприємств. 3. Розвиток підприємства.
15	Тема 9. Планування діяльності підприємства	1. Планування як функція управління, його принципи і методи. 2. Система планів підприємства, їх взаємозв'язок та порядок розробки. 3. Стратегічне планування на підприємстві.
16	Тема 9. Бізнес-планування	1. Бізнес-планування, його характеристика. 2. Виробнича програма підприємства, її розроблення та обґрунтування.
17	Тема 10. Економічна діяльність підприємства	1. Зміст поняття економіка підприємства. 2. Завдання економічного управління підприємством.
18	Тема 10. Капітал і активи підприємства	1. Капітал підприємства. 2. Матеріальні активи підприємства: основні фонди, оборотні фонди, матеріальні ресурси. 3. Нематеріальні активи, їх роль в діяльності підприємства.
19	Тема 11. Інвестиційна та інноваційна діяльність підприємства	1. Інновації як умова ефективної діяльності та розвитку підприємства. 2. Організаційний прогрес: суть, об'єкти, напрямки і тенденції. 3. Економічна сутність інвестицій та їх класифікація. Напрями інвестиційної діяльності підприємства. 4. Інвестиційні проекти підприємств та організацій.
20	Тема 12. Фінансове забезпечення діяльності підприємства	1. Роль фінансів у діяльності підприємства. 2. Фінансові ресурси і завдання управління фінансами. 3. Грошові надходження і рух грошових коштів. 4. Прибуток як джерело фінансування підприємства. 5. Поняття фінансової структури підприємства та її значення. 6. Формування фінансової структури підприємства.
21	Тема 12. Фінансово-економічні результати діяльності підприємства	1. Фінансово-економічні результати діяльності підприємства. 2. Ефективність і продуктивність діяльності підприємства.

6. САМОСТІЙНА РОБОТА

Перелік видів самостійної роботи:

- опрацювання лекційного матеріалу; контроль здійснюється шляхом опитування на практичних заняттях;
- підготовка до практичних занять.

7. ІНДИВІДУАЛЬНІ ЗАВДАННЯ

Не передбачено.

8. ПОЛІТИКА КУРСУ

Освоєння дисципліни «Економіка підприємства» передбачає відвідування лекційних та практичних занять, виконання індивідуальних завдань а також самостійну роботу.

Самостійна робота є основним засобом оволодіння навчальним матеріалом у час, вільний від обов'язкових аудиторних занять. Зміст самостійної роботи визначається програмою навчальної дисципліни, методичними матеріалами, завданнями та вказівками викладача, які передбачають можливість проведення самоконтролю. Самостійна робота може виконуватися в бібліотеках, аудиторіях Інституту, а також за місцем проживання здобувача вищої освіти. У випадку виникнення запитань за темами, винесеними на самостійне вивчення, здобувач може отримати необхідну консультацію викладача (за розкладом).

Частина матеріалу навчальної дисципліни, передбачена навчальним планом для самостійного засвоєння, вноситься на екзамен разом з навчальним матеріалом, який опрацьовувався при проведенні аудиторних навчальних занять. У разі невідвідування занять з поважної причини (підтвердженої відповідними довідками), здобувач освіти самостійно вивчає пропущений матеріал.

Після вивчення навчальної дисципліни проводиться екзамен в усній формі.

Екзамен – це форма підсумкового контролю засвоєння здобувачами освіти теоретичного та практичного матеріалу з окремої навчальної дисципліни за семестр.

Екзамен проводиться за графіком освітнього процесу та згідно з розкладом екзаменаційної сесії.

Екзамен передбачає відповідь на білет. Білет включає – *два теоретичних запитання та практичне завдання*. Перелік питань до екзамену надається здобувачам освіти на початку семестру. Практичні завдання розв'язуються на практичних заняттях впродовж семестру. На підготовку усної відповіді за екзаменаційним білетом надається 20-30 хвилин.

Знання та вміння здобувачів вищої освіти оцінюються за шкалою, визначеною Інститутом.

Здобувачам вищої освіти, які одержали незадовільну оцінку, дозволяється ліквідувати академічну заборгованість до початку наступного семестру (для здобувачів освіти заочної форми навчання до наступної лабораторно-екзаменаційної сесії). При цьому повторне складання екзаменів/заліків допускається не більше двох разів: один раз – викладачу, другий – комісії, яка створюється навчально-методичним відділом.

Здобувачі вищої освіти, які не з'явилися на іспит/залік без поважних причин, вважаються такими, що одержали незадовільну оцінку.

9. ВИМОГИ ВИКЛАДАЧА

Основними вимогами викладача навчальної дисципліни «Економіка підприємства» до здобувача вищої освіти є:

- відвідування лекційних занять за розкладом (*відповідно до навчальної дисципліни*);
- активність під час практичних занять (*відповідно до навчальної дисципліни*);
- конструктивно підтримувати зворотний зв'язок на всіх заняттях;
- взаємодія викладач-студент базується на засадах взаємоповаги, такту та коректної поведінки;
- письмові роботи слід здавати у встановлені строки; за несвоєчасну здачу робіт оцінка знижується;
- здобувачі освіти, які не виконали заплановані завдання, до екзамену/заліку не допускаються.

Неприпустимо:

- відсутність на заняттях без неповажної причини;
- користування гаджетами під час навчальних занять з особистих потреб;
- списування при складанні іспиту/заліку;

- проходження процедур контролю замість себе іншими особами; виконання навчальних завдань для інших осіб; здача навчальних завдань, підготовлених іншими особами;
- використання робіт (рефератів, курсових, контрольних, і ін.) виконаних іншими особами в якості результатів своєї праці;
- відвідування занять в одязі, що не відповідає вимогам навчального закладу;
- порушувати тишу в приміщеннях загального доступу, призначених для навчальної та наукової діяльності.

10. МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Здобувачі вищої освіти опановують зміст навчальної дисципліни з наступних видів навчальної роботи: *опрацювання лекційних матеріалів; підготовка до практичних занять; розв'язання задач на практичних заняттях; виконання курсової роботи - відповідно до навчальної дисципліни.*

Поточне оцінювання здобувачів вищої освіти здійснюється у вигляді демонстрації їх результатів навчання та оцінювання: *усної відповіді на питання лекційного курсу; розв'язання задач, тестових завдань; виступу на практичних заняттях - відповідно до навчальної дисципліни.*

Підсумковий контроль проводиться для оцінювання якості засвоєння навчального матеріалу дисципліни з урахуванням результатів поточного контролю. Форма підсумкового контролю: **екзамен.**

Методи демонстрації результатів навчання за навчальною дисципліною

№ з/п	Результати навчання за навчальною дисципліною	Методи демонстрації	Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, які використовуються для демонстрації здобутих результатів навчання за навчальною дисципліною (за потребою).
1	знати економічні основи функціонування підприємства у системі ринкових відносин, основні напрями та види його діяльності, види підприємств в сфері морського та річкового транспорту, що функціонують в Україні;	усні відповіді на питання теоретичного матеріалу, виступ на практичних заняттях з рефератом, в дискусії.	Конспект лекцій з навчальної дисципліни «Економіка та фінанси підприємства», Методичні вказівки до практичних робіт з навчальної дисципліни «Економіка підприємства», стенд.
2	уміти розрізняти організаційно-правові форми підприємств і організацій, робити обґрунтований вибір напрямків діяльності в сфері морського та річкового транспорту;	усні відповіді на питання теоретичного матеріалу, розв'язання ситуаційних вправ.	Конспект лекцій з навчальної дисципліни «Економіка та фінанси підприємства», Методичні вказівки до практичних робіт з навчальної дисципліни «Економіка підприємства», стенд.
3	знати принципи й методи організації, планування та аналізу діяльності підприємства, системи ціноутворення, шляхи підвищення ефективності діяльності підприємства у ринкових умовах;	усні відповіді на питання теоретичного матеріалу, виступ на практичних заняттях з рефератом, в дискусії.	Конспект лекцій з навчальної дисципліни «Економіка та фінанси підприємства», Методичні вказівки до практичних робіт з навчальної дисципліни «Економіка

			підприємства», стенд.
4	- уміти аналізувати ефективність використання персоналу, основних фондів, оборотних коштів, інвестиційних ресурсів, організації виробничої діяльності, інноваційних процесів;	усні відповіді на питання теоретичного матеріалу, розв'язання ситуаційних вправ, розв'язання задач, вправ, виконання певних розрахунків.	Конспект лекцій з навчальної дисципліни «Економіка та фінанси підприємства», Методичні вказівки до практичних робіт з навчальної дисципліни «Економіка підприємства», стенд.
5	- знати принципи управління діяльністю сучасних підприємств і організацій, сучасні технології розробки управлінських рішень, їх обґрунтування та впровадження в бізнес-практику.	усні відповіді на питання теоретичного матеріалу, виступ на практичних заняттях з рефератом, в дискусії.	Конспект лекцій з навчальної дисципліни «Економіка та фінанси підприємства», Методичні вказівки до практичних робіт з навчальної дисципліни «Економіка підприємства», стенд.
6	- уміти обґрунтовувати загальні тактичні та стратегічні управлінські рішення з різних аспектів господарської діяльності.	усні відповіді на питання теоретичного матеріалу, розв'язання ситуаційних вправ.	Конспект лекцій з навчальної дисципліни «Економіка та фінанси підприємства», Методичні вказівки до практичних робіт з навчальної дисципліни «Економіка підприємства», стенд.

11. СХЕМА НАРАХУВАННЯ БАЛІВ ЗА НАВЧАЛЬНОЮ ДИСЦИПЛІНОЮ

Оцінка за шкалою ВНЗ	Оцінка за національною шкалою	Критерії
Оцінка «А»	Відмінно	<ul style="list-style-type: none"> - демонструє відмінні знання та виконує завдання з незначною кількістю помилок; - без допомоги викладача знаходить джерела інформації і використовує одержані відомості відповідно до мети та завдань власної пізнавальної діяльності; - глибоко та всебічно розкриває зміст питань, які обговорюються, аргументовано та логічно викладає матеріал, володіє культурою мови; - показує вміння формулювати висновки та узагальнення за питаннями теми, здатність аналізувати навчальний матеріал; - виявляє творчий підхід до виконання індивідуальних проектів і завдань; - виконує і акуратно оформлює завдання для самостійної роботи;
Оцінка «В»	Добре	<ul style="list-style-type: none"> - демонструє знання вище середнього рівня та виконує завдання з кількома помилками; - знаходить джерела інформації та самостійно використовує їх відповідно до цілей, поставлених викладачем;

		<ul style="list-style-type: none"> - розкриває згідно з програмою дисципліни зміст питань, які обговорюються, але допускає окремі неточності; - формулює висновки та узагальнення з окремих питань, логічно викладає свої знання; - виконує індивідуальні проекти і завдання для самостійної роботи; - самостійно визначає окремі цілі власної навчальної діяльності, оцінює окремі нові факти, явища, ідеї.
Оцінка «С»	Добре	<ul style="list-style-type: none"> - демонструє знання середнього рівня та виконує завдання з кількома помилками або окремими неточностями; - вільно розв'язує задачі в стандартних ситуаціях, самостійно виправляє допущені помилки, добирає аргументи на підтвердження вивченого матеріалу; - розкриває згідно з програмою дисципліни зміст питань, які обговорюються, але не досить повно й аргументовано викладає матеріал; - формулює висновки з окремих питань; - виконує індивідуальні проекти і завдання для самостійної роботи з певною кількістю помилок; - вільно володіє вивченим обсягом матеріалу, здатний застосовувати його на практиці.
Оцінка «D»	Задовільно	<ul style="list-style-type: none"> - демонструє задовільні знання та виконує завдання з певною кількістю суттєвих недоліків; - не виявляє належної активності при обговоренні питань; - відповідає на окремі питання; - формулює висновки з окремих питань; - виконує індивідуальні проекти і завдання для самостійної роботи, але не виявляє належної старанності; - може відтворити значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень.
Оцінка «E»	Задовільно	<ul style="list-style-type: none"> - демонструє знання на рівні мінімальних вимог та виконує завдання зі значною кількістю суттєвих недоліків; - відповідає на окремі питання, які обговорюються; - виконує завдання для самостійної роботи зі значною кількістю суттєвих недоліків; - не виявляє належної активності при обговоренні питань; - неохайно виконує індивідуальні завдання; - володіє матеріалом на початковому рівні, значну частину матеріалу відтворює на репродуктивному рівні.
Оцінка «FX»	незадовільно	<ul style="list-style-type: none"> - не володіє навчальним матеріалом на рівні мінімальних вимог; - не здатний виконати завдання у повному обсязі; - поверхнево розкриває зміст питань, які

		<p>розглядаються, будуючи відповіді на звичайному повторенні навчального матеріалу без його осмислення;</p> <ul style="list-style-type: none"> - допускає суттєві помилки під час усних та письмових відповідей; - неохайно виконує індивідуальні завдання; - не виявляє активності на заняттях при обговоренні питань; - не виявляє старанності при виконанні завдань для самостійної роботи.
--	--	--

12. ПИТАННЯ ДЛЯ ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

1. Поняття підприємства, його мета, функції, основні ознаки, напрямки та види діяльності.
2. Види підприємств, їх характеристика.
3. Форми об'єднання підприємств.
4. Середовище функціонування підприємства, його структура.
5. Внутрішнє середовище підприємства.
6. Макросередовище господарювання підприємств.
7. Мікросередовище підприємства.
8. Особливості середовища функціонування підприємств у сфері водного транспорту.
9. Сутність та функції ринку.
10. Види ринкових стратегій підприємства.
11. Структура підприємства.
12. Виробнича структура підприємства, її види за певними ознаками.
13. Чинники, що впливають на виробничу структуру.
14. Шляхи вдосконалення виробничої структури підприємства.
15. Виробнича інфраструктура підприємства.
16. Виробничі процеси та принципи їх організації.
17. Класифікація виробничих процесів.
18. Організація виробничого процесу, організаційні типи виробництва.
19. Процесний підхід до управління.
20. Загальна характеристика і класифікація бізнес-процесів.
21. Реалізація продукції як елемент товарно-цінової і конкурентної політики.
22. Організація збутової діяльності.
23. Управління збутовою діяльністю.
24. Удосконалення діяльності служби збуту.
25. Поняття, завдання і принципи управління підприємством.
26. Функції, інструменти та риси сучасного управління.
27. Методи управління.
28. Організаційні структури управління підприємством.
29. Управлінські технології.
30. Напрями удосконалення управління підприємством.
31. Життєвий цикл, етапи, графік, варіанти життєвого циклу підприємства.
32. Чинники, що визначають життєвий цикл підприємства.
33. Антикризове управління.
34. Банкрутство і санація підприємств.
35. Розвиток підприємства.
36. Планування як функція управління, його принципи і методи.
37. Система планів підприємства, їх взаємозв'язок та порядок розробки.
38. Стратегічне планування на підприємстві.
39. Бізнес-планування, його характеристика.
40. Виробнича програма підприємства, її розроблення та обґрунтування.
41. Завдання економічного управління підприємством.
42. Капітал підприємства.
43. Матеріальні активи підприємства: основні фонди,
44. Матеріальні активи підприємства: оборотні фонди
45. Нематеріальні активи, їх роль в діяльності підприємства.

46. Інновації як умова ефективної діяльності та розвитку підприємства.
47. Організаційний прогрес: суть, об'єкти, напрямки і тенденції.
48. Економічна сутність інвестицій та їх класифікація. Напрями інвестиційної діяльності підприємства.
49. Інвестиційні проекти підприємств та організацій.
50. Роль фінансів у діяльності підприємства.
51. Фінансові ресурси і завдання управління фінансами.
52. Грошові надходження і рух грошових коштів.
53. Прибуток як джерело фінансування підприємства.
54. Поняття фінансової структури підприємства та її значення.
55. Формування фінансової структури підприємства.
56. Ефективність і продуктивність діяльності підприємства.
57. Фінансово-економічні результати діяльності підприємства.

13. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Біла О. Г. Фінанси підприємств : навчальний посібник . К. : Алерта, 2016. 186 с.
2. Гетьман О. О. Економіка підприємства : навч. посіб. Вид. 2-ге. Київ : Центр учбової літератури, 2010. 488 с.
3. Гилка У.Л. Конспект лекцій з дисципліни «Економіка і фінанси підприємства» для курсантів спеціальності 073 «Менеджмент» спеціалізації «Менеджмент в галузі морського та річкового транспорту» / [уклад. Гилка У.Л.] ; – Ізмаїл, 2021. – 252 с.
4. Гилка У.Л. Методичні вказівки до виконання курсових робіт з дисципліни «Економіка і фінанси підприємства» для курсантів спеціальності 073 «Менеджмент» / [уклад. Гилка У.Л.] ; – Ізмаїл, 2021. – 36 с.
5. Гринчущкий В. І. Економіка підприємства : навч. посіб. Вид. 2-ге , перерб. та доп. К. : ЦУЛ, 2012. 304 с.
6. Данілов О. Д. Фінанси підприємств у запитаннях і відповідях : навч. посібник. Київ : Центр учб. л-ри, 2011. 256 с.
7. Економіка підприємства. Книга 1 / За заг. ред. П.В. Круша, К.В. Шелехова. Київ : Політехніка, 2011. 660 с.
8. Економіка підприємства. Книга 2 / За заг. ред. П.В. Круша, К.В. Шелехова. Київ : ДП «НВЦ «Пріоритети», 2014. 624 с.
9. Калініченко О. В., Плотник О. Д. Економіка підприємства. Практикум : навч. посіб. Київ : Кондор, 2012. 600 с.
10. Карпенко, Ю. В. Економіка і фінанси підприємства : навчально-методичний посібник для самостійного вивчення дисципліни за кредитно-модульною системою організації навчального процесу. Полтава : ПУЕТ, 2014. 266 с.
11. Метошоп І. М., Ящерицина Н. І. Економіка і фінанси підприємства : навчальний посібник : ІФНТУНГ, 2017. 291 с.
12. Непочатенко О. О., Мельничук Н. Ю. Фінанси підприємств : підручник. К. : ЦУЛ, 2013. 504 с.
13. Петрович Й. М. Економіка і фінанси підприємств: підручник. Львів : Магнолія, 2014. 408с.
14. Тюріна Н. М., Карвацка Н. С. Управління фінансовою санацією підприємства : підручник. Львів : Новий Світ-2000, 2013. 396 с.
15. Фінансово-економічні результати діяльності підприємства: собівартість, прибуток : навч. посіб. / П. В. Круш, О. В. Клименко, В. І. Подвігіна. Київ : НТУУ «КПІ», 2012. 488 с.
16. Фінансова санація та банкрутство підприємств : навч. посіб. / А. М., Штангрет, В. В. Шляхетко, О. Б. Волович та ін. Київ : Знання, 2012. 374 с.

Допоміжна

17. Захарченко В. І., Меркулов М. М., Ширяєва Л. В. Економіка підприємства : практикум (збірник задач і виробничих ситуацій) : навч. посіб. К.: ЦУЛ, 2012. 144 с.
18. Лігоненко, Л. О. Височин І. В., Корольова- Казанська О. В. Економіка та фінанси підприємства : методика розв'язання практичних задач : навч. посіб. Київ : КНТЕУ, 2010. 336 с.
19. Метошоп І. М., Ящерицина Н. І. Економіка і фінанси підприємства : практикум. Івано-Франківськ : ІФНТУНГ, 2016. 152 с.
20. Словник економіста та підприємця / А.М. Туренко, І.А. Дмитрієв, О.С. Іванілов, І.Ю. Шевченко. Харків : ХНАДУ, 2018. 340 с.

21. Фінанси підприємств : метод. рек. до проведення практ. занять та завдання для самост. роботи / уклад. Н. І. Обушна, І. П. Ситник. Київ : НУХТ, 2012. 80 с.

22. Шегда А. В., Харченко Т. Б., Сагайдак Ю. А. Економіка підприємства : збірник тестів і задач: навч. посіб. Київ : ЦНЛ, 2010. 240 с.

14. ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ В ІНТЕРНЕТІ

Допускається використання будь-яких відкритих інтернет-ресурсів за тематикою дисципліни.

1. Офіційний сайт Верховної ради України – Режим доступу: <http://w1.c1.rada.gov.ua/>
2. Офіційний сайт Державної фіскальної служби України – Режим доступу: <http://sts.gov.ua/>
3. Офіційний сайт Державної служби статистики України – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>
4. Офіційний сайт Державного казначейства України – Режим доступу: <http://treasury.gov.ua/>
5. Офіційний сайт міністерства фінансів України – режим доступу: <http://www.minfin.gov.ua/>
6. Інститут економіки і прогнозування НАН України : веб-сайт. URL: <http://www.ief.org.ua>
7. Бібліотека імені В.Вернадського. веб-сайт. URL: <http://www.nbuv.gov.ua>
8. Державний комітет статистики України веб-сайт. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua>
9. Міжнародний центр перспективних досліджень веб-сайт. URL: <http://www.icps.kiev.ua>